

17 זהו ההסבר לדברי הגמרא²⁹ "כמה טיפשאי שאר
18 אינשי דקיימי מקמי (=אשר קמים לפני) ספר תורה,
19 ולא קיימי מקמי גברא רבה (=ואינם קמים לפני אדם
20 חשוב), דאילו בספר תורה כתיב³⁰ ארבעים, ואתו רבנן
21 בצרו חדא (=ובאו חכמים והפחיתו אחד) – שחכמים
22 הם בעלי הבית על התורה. התורה העניקה להם כח
23 לבטל³¹, כביכול, את המדידות של התורה.
24 וכשם שאומרת זאת הגמרא שם לגבי הענין של
25 "סור מרע", שבכוחם של חכמים להפחית את היסורים,
26 את המכה הארבעים, של יהודי, אפילו יסורים
27 הכתובים בתורה, כך גם לגבי "ועשה טוב", שבכוחם
28 של "רבותינו" לעורר השפעה מלמעלה בכמות עצומה
29 ולבטל את כל המדידות, אפילו את מדידת התורה
30 בברכה³² – שיגיע רב טוב בבני חיי ומזוני, ובכולם –
31 רויח³³.

(משיחת ש"פ תולדות תשכ"ז)

1 ויש לומר, יותר מכך, שעל ידי כך שחכמים אומרים
2 על שמאל שהוא ימין – הוא נעשה ימין. כאשר התורה,
3 תורת אמת, פוסקת "לא תסור", אין הכוונה לומר
4 שהדבר עצמו אכן נשאר "שמאל" ובכל זאת ציוותה
5 התורה שלמעשה ינהגו להיפך, כי חכמים אומרים שזהו
6 "ימין", שהרי באמת לא ייתכן שתורת אמת תצווה
7 לפעול בניגוד לאמת, אלא הכוונה היא, שלמרות שדבר
8 זה מוגדר מצד תורת אמת "שמאל", הרי התורה עצמה
9 העניקה לרבנן את הכח לשנות, שעל ידי פסקם, ישתנה
10 הדבר שהיה, לפני פסקם, שמאל, להיות באמת "ימין".
11 בדומה לנאמר בתלמוד הירושלמי²⁷ על הפסוק
12 "לא-ל גומר עלי", שעל ידי פסק דין של בית דין בענין
13 קידוש החודש ועיבור השנה משתנים הטבע²⁸
14 והמציאות, והרי ייתכן שפסק הדין ייקבע גם על ידי
15 ביטול העדות שנתקבלה לפני כן, ואשר לפיה נפסק
16 אחרת (מציאות של תורה) וכדומה.

27 נדרים פ"ו ה"ח. ועוד.

28 ועפ"ז י"ל דימין ושמאל שבנדר"ד הוא לא רק ימין ושמאל דדיני
התורה (ראה ברמב"ן עה"ת "איך אוכל החלב כו' אהרוג האיש הנקי"),
כ"א גם בנוגע לטבע. ועדיין צ"ע.

29 מכות כב, ב.

30 תצא כה, ג.

31 וכהל' "אתו רבנן בצרו חדא". וברמב"ם רפ"ז מהל' סנהדרין:
אמרו חכמים כו' לט' שאם יוסיף לו אחת נמצאת שלא הכהו אלא מ'
האיות לו (ופי' השני בדברי הרמב"ם שבכס"מ – לא זכיתי להבין).
ובפיהמ"ש "לא נכה ארבעים... דרך שמירה" (סייג). ופרש"י, ריטב"א,
מאירי, הרא"ש סוף קידושין – הוא כפשוטו ל' הש"ס וכתרגום יב"ע.
וכהרמב"ם מוכח בתוספתא פ"ד ה"ו (ראה צפע"נ למכות). אבל מש"כ
בבמדבר (פי"ח, כא) ובתנחומא ס"פ קורח – יל"פ גם אליבא דרש"י
כו' וכדעת תיב"ע. ואכ"מ.

32 וי"ל שזהו הפי' ד"יתן ויחזור ויתן" (רש"י לקמן כו, כה).

וראה גם גו"א שם: "ימין ושמאל כמשמעו, דאף אם הם טועים בדין
כו". עיי"ש. וכן מוכח מהרמב"ן כאן ובסהמ"צ דלהלן. ובפרט דכותב
דזהו כענין דקדה"ת. (אבל ראה פתח עינים לר"ה כה, א. ובשר"ח ח"ב
כלל לא תסור (מס' טהרת מים) שהם דברים פשוטים!) והסתירה
מהירוש' – מתרצים דבירוש' קאי קודם שדנו בסנהדרין עד"ז אבל לאחר
שדנו "חייב לקבל דעתם אחר ההסכמה עכ"פ" ועפמ"ש"כ הרמב"ן
בסה"מ שורש א (וכ"כ החינוך מצוה תצו) – וראה צפע"נ (להרוג צ"ב)
להוריות (ב, ב) ולירוש' שם ולפ' שופטים. תורת' לפ' שופטים שם.
וכבר שקו"ט בראשונים ואחרונים בנדר"ד בכלל ובתיווך הספרי
הירושלמי בפרט. וש"נ (נוסף על הנ"ל) להס': חידושי הר' דוד בונפיל
לסנה' פז, א (נדפס מחדש בס' סנהדרי גדולה – ירות'ו תשכ"ח). סי'
יראים מצוה לא (שצח). די המלך (ממרים פ"א). באר שבע להוריות. הפך
ה' שם. שער יוסף (להחיד"א) שם. ככר לאדן לירוש' הוריות. עמודי
ירושלים שם. ריב"א, הרא"ש, ט"ז, תורת משה (להחת"ס) – עה"ת. דברי
סופרים (להרי"א וואסרמן) סי' ג"ד. תו"ש למשפטים (חי"ז, ערצ"ג).
הערות לחי' הר"ד בונפיל הנ"ל.

אגרות קודש

ב"ה, יו"ד סיון, תשי"ב

ברוקלין.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מר"ח סיון עם שני פ"נ המוסגי"ב, שאקראם - בליני - על הציון של כ"ק
מוי"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבגי"מ זי"ע, בעת רצון. ובטח קודם החתונה, (א) יפריש הוא וכן ב"ג תחי
[מ]ממונה היא, איזה סכום להוצאות שידוכין וחתונה של אחותו הבכירה, (ב) יבקשו מחילה מאתה, (ג)
יעשו חתונתם בלי פרסום יתר, ויתן השי"ת שיהי בנינם בנין עדי עד בשעה טובה ומוצלחת על יסודי
התורה והמצוה מוארים בתורת החסידות.

בברכת מזל טוב - המחכה לבשו"ט משידוך אחות ב"ג תי.